

REGULAMENTO DO TRABALLO FIN DE GRAO CORRESPONDENTE Ó GRAO DE ENXEÑERÍA EN DESEÑO INDUSTRIAL E DESENVOLVEMENTO DE PRODUTO NA ESCOLA UNIVERSITARIA DE DESEÑO INDUSTRIAL DA UNIVERSIDADE DA CORUÑA-Campus de Esteiro/Ferrol

(Aprobado por Xunta de Escola de 21 de decembro de 2011)

Exposición de motivos

Un dos principais trazos distintivos que caracterizan a aposta formativa do Grao en Deseño Industrial e Desenvolvemento de Produto na Escola Universitaria de Deseño Industrial (EUDI en adiante) no Campus de Ferrol é a forte interacción co ámbito industrial e empresarial que xa se conseguiu ó longo dos trece anos de existencia do centro. Son numerosos os Proxectos de Deseño Industrial e Desenvolvemento de Produto, as Xornadas, asesoramentos técnicos e estratéxicos e múltiples actividades que se realizan continuamente no marco de numerosos convenios de investigación e asesoramento, enmarcados na actividade docente, e nos que sempre participan os estudantes de forma activa. Este éxito é posible grazas á ampla implicación dos estudantes, ó apoio institucional da Universidade da Coruña e á dedicación, capacidade e especial motivación do profesorado.

O nivel de formación alcanzado polos egresados e a calidade dos Proxectos dirixidos na EUDI son o aval óptimo para os axentes institucionais, empresariais e industriais, de tódolos sectores, cos que se colabora intensamente.

O Deseño Industrial, como disciplina, busca integrar dentro dos campos estratéxicos, produtivos e comerciais da empresa todos aqueles atributos que o futuro usuario valorará nos produtos de forma emocional, funcional e socio-cultural. O Deseño Industrial é, das disciplinas integradas no Desenvolvemento de Produto, a máis próxima ó ser humano como usuario. O Deseño ten as súas orixes históricas na necesidade de adaptar os produtos fabricados industrialmente ás tendencias e ás necesidades humanas de emotividade, notoriedade e diferenciación no contexto empresarial. Onde non hai diferenzas non hai valoración.

O Deseño Industrial aplicado correctamente e ben integrado na estratexia empresarial aportará unha calidade específica ós produtos, que á súa vez xerarán mensaxes sobre a propia empresa. Os produtos son o principal elo comunicativo da Imaxe e Identidade Corporativa da empresa. Polo tanto o Deseño Industrial é un elemento fundamental e representativo da Cultura Global da empresa e precisa unha integración plena e moi coidada nos plantexamentos corporativos e comerciais.

A aplicación do Deseño Industrial como factor estratéxico por parte da dirección da empresa non ten alternativa.

Tal e como está deseñado na titulación, e aprobado no BOE por Resolución de 9 de abril de 2010, da Universidade da Coruña, o Traballo Fin de Grado (TFG en adiante) pertence ó Módulo Disciplinar (MD en adiante) do Plano de Estudos (PE en adiante), e a súa docencia está asignada integramente a profesores da Materia Proxectos de Deseño Industrial do PE, con formación específica en Deseño Industrial. Este módulo, co seu carácter explicitamente proxectual, é no que se configura o perfil académico e profesional específico da titulación. O MD de Grao ten unha forte compoñente de experimentalidade que se desenvolve durante o Plano de Estudos. Ó longo das diferentes asinaturas que compoñen o MD, evidéncianse e póñense en práctica tódolos coñecementos que se adquiren durante o proceso formativo do PE da titulación. Este proceso de formación e síntese culmina coa execución dun TFG de 12 créditos ECTS como proxecto final no último curso.

Marco Legal

O Real decreto 1393/2007 establece no artigo 12.3, situado no capítulo 3, que se dedica ás ensinanzas oficiais de grao, que «estas ensinanzas concluirán coa elaboración e defensa dun traballo de fin de grao».

No artigo 12.7 engádesse que «o traballo de fin de grao terá entre 6 e 30 créditos, deberá realizarse na fase final do plano de estudos e estar orientado á avaliación de competencias asociadas ao título.

Para estes efectos, as Directrices para a elaboración de propostas de títulos de grao na UDC especifican o seguinte sobre a fase final dos estudos, no parágrafo 9 do artigo 3.2, que trata a organización das ensinanzas de grao:

«Traballo de fin de grao: os planos de estudos de grao deberán incluír entre 6 e 30 créditos destinados a realizar un traballo de fin de grao na fase final do plano de estudos, unha vez superados, cando menos, un total de 180 créditos, incluídos todos os da primeira metade. En cada plano de estudos, coa supervisión académica do centro correspondente, establecerase a forma de realización, a titorización e os procedementos de avaliación do dito traballo, que deberá orientarse á avaliación das competencias asociadas ao título.»

O Estatuto do estudante universitario establece no artigo 27.3: «Os proxectos de fin de carreira, traballos de fin de grao e mestrado, así como as teses de doutoramento, rexeranse pola súa normativa específica». Así mesmo, nas epígrafes g) e h) do artigo 8 sinálanse os dereitos específicos dos estudantes de grao en relación co traballo de fin de grao; e no artigo 30 o dereito á revisión das cualificacións.

Neste contexto, e coa finalidade de unificar os criterios e procedementos para garantir unha actuación homoxénea á hora de planificar e avaliar os traballos de fin de grao deste centro, resulta conveniente establecer as seguintes normas de carácter xeral.

1. Obxecto e ámbito de aplicación

Aínda tendo a consideración de calquera outra materia do PE, as peculiaridades do TFG no ámbito disciplinar da Enxeñería en Deseño Industrial y Desenvolvemento de Produto, una titulación de marcado carácter experimental e creativo, na que as súas particularidades fundamentais son a interdisciplinariedade e a ampla temática de produtos industriais susceptibles de ser tratados como tema do TFG, fan que sexa necesario establecer unha normativa mínima que garanta o seu desenvolvemento axeitado, cumprindo o obxectivo básico de poñer en práctica e avaliar as competencias adquiridas polo estudante.

Na titulación de Graduado ou Graduada en Enxeñería en Deseño Industrial e Desenvolvemento de Produto, a materia de TFG desenvólvese durante os dous cuatrimestres do último curso do PE. O TFG ten asociadas na súa guía docente competencias e contidos específicos cunha programación regulada de actividades de ensinanza-aprendizaxe; isto fai que deba de programarse en parte como traballo presencial do estudante.

1.1. Este regulamento contén as directrices relativas á definición, realización, defensa, cualificación e tramitación administrativa do TFG do grao en Enxeñería en Deseño Industrial e Desenvolvemento de Produto que se imparte na EUDI, de acordo coas Directrices para a elaboración de regulamentos relativos ó TFG nos graos da UDC, aprobadas polo Consello de Goberno de 22 de xullo de 2011.

1.2. O contido deste regulamento complétase co resto de regulamentacións e procedementos da UDC que se atoparen en vigor e que se referiren, entre outros aspectos, ó sistema de avaliación, ó recoñecemento e á transferencia de créditos, así como á mobilidade de estudantes.

1.3. Por determinación da Xunta de Centro, a Comisión Permanente será a competente na xestión dos TFG, e será responsable de xestionar todo o proceso relativo ós TFG e garantir a aplicación deste regulamento.

2. Natureza e características do TFG

O TFG realízase de forma individualizada, e require una proporción considerable de traballo autónomo do estudante, baixo a dirección dun profesor e o apoio dun ou máis titores dos diversos ámbitos presentes na titulación, segundo o caso. Por isto a organización do TFG ten que atender a tres actividades distintas: actividades presenciais, traballo autónomo do estudante e titorización. A estes tres aspectos hai que engadir as actividades de avaliación.

No TFG, co proxecto a desenvolver dentro del, aplícanse e documéntanse os coñecementos, habilidades e competencias obtidos polo estudante ó longo dos seus estudos nos tres módulos que compoñen o PE e configuran a titulación: Contextual, Interdisciplinar e Disciplinar.

2.1. O TFG supón a realización, por parte de cada estudante e de forma individual, dun proxecto documentado nunha memoria e baseado nos estudos e análises necesarias, baixo a supervisión dun ou máis directores. Neste traballo deben integrarse e desenvolverse os contidos formativos recibidos, así como as capacidades, competencias e habilidades adquiridas durante o período de docencia do Grao.

2.2. O TFG deberá estar orientado a se aplicaren as competencias xerais asociadas ó título. En concreto, a capacitar para a busca, xestión, organización e interpretación de datos relevantes –da súa área de estudo– co obxecto de emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica, tecnolóxica ou ética, e facilitar o desenvolvemento dun pensamento e xuízo crítico, lóxico e creativo.

No TFG débense resolver, por medio de métodos creativos, aspectos e materias ligadas a campos disciplinares específicos da Enxeñería de Deseño Industrial e Desenvolvemento de Produto. Os proxectos a desenvolver como TFG basearanse nas disciplinas e métodos proxectuais que o estudante coñeceu e aplicou nos diversos exercicios e proxectos que realizou ó longo dos cursos académicos anteriores.

O TFG estará sempre centrado no deseño de novos conceptos de produto, aplicando os coñecementos interdisciplinares, estratéxicos, empresariais e as actividades proxectuais do PE desta Enxeñería.

2.3. A UDC establece que o TFG pode ser defendido e avaliado unha vez se tiver constancia fidedigna de que o estudante superou cando menos un total de 180 créditos, incluídos tódolos da primeira metade do plano de estudos, sen prexuízo do establecido na correspondente memoria do título verificado. Na EUDI, ademais, para acceder ó TFG o estudante deberá ter superadas as Materias e Asinaturas Disciplinares Obrigatorias:

- Proxectos de Deseño III (3º curso, 2º cuatrimestre) (Obrigatoria)
- Deseño e Produto (3º curso, 1º cuatrimestre) (Obrigatoria)

2.4. A titularidade dos dereitos de propiedade intelectual, se for o caso, corresponderá a quen o realizar, segundo queda recollido no apartado h) do artigo 8 do RD 1791/2010 do 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do estudante universitario salvo que se establecer doutra maneira no documento de asignación do TFG que cada estudante debe asinar, nos termos e coas condicións previstas na lexislación vixente.

2.5. O tema de que for obxecto o TFG, tanto no seu nivel como na súa extensión e os seus obxectivos, deberá posibilitar que o/a estudante o realice no número de horas equivalentes ós créditos ETCS asignados a este traballo no plano de estudos, e coa duración que alí se establece. O centro velará mediante os mecanismos de coordinación existentes no Grao e a Comisión Delegada por que isto se cumpra e, en consecuencia, poidan acadarse as taxas de eficiencia, éxito e graduación á que fai referencia a memoria do Grao.

3. Dirección académica do TFG

3.1. O TFG será dirixido por un ou máis membros do profesorado das Materias Proxectos de Deseño Industrial e Metodoloxía do Deseño do PE do título de Grao, con formación universitaria específica en Deseño Industrial. Tales profesores/as serán responsables de:

- a) expoñerlle ó estudantado cuxa titoría exerza as características do TFG, e orientalo no seu desenvolvemento,
- b) realizar un seguimento da elaboración do TFG e velar polo cumprimento dos obxectivos fixados e
- c) autorizar a presentación e defensa do TFG.

A dirección do TFG poderá ser compartida con outros profesores con docencia no PE do Grao.

3.2 Por outra parte, se no marco dun convenio de prácticas o/a estudante ten que desenvolver parte do TFG ou a súa totalidade noutro organismo distinto á UDC, e cumpríndose o estipulado no artigo 2 deste regulamento, unha das persoas que dirixa o traballo poderá pertencer a esa entidade, co fin de que colabore na definición e o desenvolvemento do TFG.

4. Oferta de temas dos TFG e asignación de direccións

4.1. Os temas ou as liñas dos TFG e os directores correspondentes proporanse de xeito razoado. Tal proposta será remitida á Comisión Permanente polos profesores das Materias Metodoloxía e Proxectos de Deseño Industrial do MD. Os estudantes poderán propoñer a estes profesores, tamén de xeito razoado, temas ou liñas para que sexan incorporados na súa oferta.

4.2. A Comisión Permanente aprobará e fará pública unha lista cos temas así como co número de estudantes que poden escoller cada tema e os criterios de asignación. A devandita lista garantirá un número de direccións suficiente para a totalidade dos estudantes matriculados no TFG.

4.3. Unha vez finalizados os pasos anteriores, o estudantado, no prazo e co modelo de impreso que o centro establecer, solicitará a asignación por orde de preferencia dun número mínimo de tres temas ou liñas. A comisión preparará unha proposta de asignación provisional, en que intentará respectar as opcións manifestadas polo estudantado e o profesorado implicado, baixo o principio de igualdade, mérito e capacidade. Para dirimir as prioridades na elección de tema ou titor/a valorarase como criterio o expediente académico.

4.4. Coa publicación da proposta provisional establecerase un período de reclamacións. Resoltas estas, o órgano competente publicará unha lista definitiva. Calquera modificación posterior terá que efectuarse de común acordo entre o alumnado e o profesorado afectado, e en calquera caso sempre que a comisión o autorizar e publicar.

4.5. Prazos.

- a) O TFG do Grao en Enxeñería en Deseño Industrial e Desenvolvemento de Produto está asignado no plano de estudos ós dous cuatrimestres do cuarto curso, como materia anual. Os procedementos establecidos nos epígrafes 4.1, 4.2 e 4.3 deberán estar rematados antes do 15 de outubro.
- b) Sempre e cando o centro o estimar oportuno en función da súa organización docente, se a superación deste traballo supón o remate dos estudos, o alumnado poderá defendelo no período establecido para a primeira oportunidade do primeiro cuatrimestre e, de ser o caso, na oportunidade de xullo. Para isto o alumnado deberá facer a correspondente solicitude, avalada polo/a director/a do seu TFG ante a Comisión Permanente, que será quen resolverá. Neste caso, igualmente, os procedementos establecidos nos epígrafes 4.1, 4.2 e 4.3 deberán estar rematados antes do 15 de outubro. No suposto de que o centro non considere esta posibilidade de defensa do TFG no primeiro cuatrimestre deberá facelo público.

5. Tribunais de avaliación

5.1. Os tribunais de avaliación configuraranse da forma que establecer a Xunta de Centro ou, no seu caso, a Comisión Permanente, segundo o número de alumnos matriculados e a temática dos diferentes TFG que se presentaren.

5.2. Cada tribunal estará formado como mínimo por cinco profesores e os correspondentes suplentes, dos que dous a lo menos estarán vinculados á docencia do Módulo Disciplinar do PE. Todos eles deberán ser membros do profesorado do centro que imparte o título de Grao. O/a director/a do TFG non poderá formar parte do tribunal.

5.3. Cada tribunal contará cunha persoa que o presida e outra que exerza como secretaria. Salvo que a xunta de centro teña establecidos outros supostos, utilizaranse como criterios a categoría docente e a antigüidade para nomear o/a presidente/a e o/a secretaria/o, que exercerán como tales en tódalas actuacións do tribunal.

5.4. Unha vez constituídos os tribunais de avaliación, estes, de acordo co centro, establecerán a orde de exposición dos estudantes no caso de seren varios, así como o día, a hora e o lugar de realización das defensas dos TFG. Realizarase a adecuada comunicación destes datos a todo o estudantado e profesorado afectado.

6. Presentación e defensa dos TFG

6.1. Na oportunidade pertinente o/a estudante presentará unha solicitude de defensa e avaliación do TFG, segundo o modelo de impreso que o centro establecer e no prazo que se fará público para estes efectos. Coa solicitude entregaranse na administración do centro as versións escrita e electrónica do traballo realizado, a autorización do/a director/a para que o TFG poida ser defendido e cantos documentos estimar necesarios a comisión encargada. A documentación entregada constará, polo menos, de memoria, paneis de presentación, maquetas e modelo final. Rematado o prazo de solicitudes, a Administración do Centro entregará a documentación que proceda ó secretario/a do tribunal de avaliación quen deberá facer chegar unha copia do traballo a cada un dos membros deste. As instrucións relativas á presentación dos TFG se definirán segundo a tipoloxía do proxecto, de acordo co director do TFG.

6.2. O estudantado defenderá os seus TFG pública e presencialmente.

6.3. A realización, presentación e defensa dos TFG poderanse efectuar en calquera dos idiomas empregados na impartición do grao, de acordo co disposto na memoria de verificación do título.

6.4. Cada estudante disporá dun tempo máximo, do que será informado polo tribunal, para a defensa do TFG, en que deberá expoñer os obxectivos, a metodoloxía, o contido e as conclusións do seu traballo. Con posterioridade terá que atender ás preguntas, ás aclaracións, ós comentarios e ás suxestións que lle puideren formular os membros do tribunal de avaliación.

7. Avaliación e cualificación

7.1. Unha vez realizada a exposición do/a estudante, o tribunal deliberará sobre a cualificación que lle corresponde. Aplicaranse os criterios de avaliación da guía docente e o disposto na memoria de verificación do título. Os criterios faranse públicos antes das defensas dos TFG. Para a cualificación final establecerase a media aritmética das cualificacións asignadas ó TFG por cada un dos membros do tribunal.

7.2. A cualificación outorgarase en función da seguinte escala numérica establecida no Real Decreto 1125/20034, de 0 a 10, con expresión dun decimal, á que terá que engadírselle a correspondente cualificación cualitativa: a) 0-4,9 suspenso b) 5,0-6,9 aprobado c) 7,0-8,9 notable d) 9,0-10 sobresaliente

7.3. Poderá acceder á mención de matrícula de honra o estudantado que obtiver unha cualificación igual ou superior a 9,0 puntos, segundo o criterio do tribunal avaliador.

7.4. No caso de o/a estudante obter a cualificación de suspenso, o tribunal faralle chegar un informe coas recomendacións oportunas para a mellora do traballo e a súa posterior avaliación. Enviaráselle(s) unha copia deste informe á(s) persoa(s) que dirixiron o TFG.

7.5. A revisión e/ou reclamación das cualificacións finais dos TFG levaranse a cabo de conformidade co previsto na normativa da UDC.

8. Matrícula, calendario académico e actas

8.1. A matrícula dos TFG realizarase dentro do prazo xeral de matrícula establecido pola UDC, ou no período de ampliación da matrícula se o/a alumno/a reúne os requisitos para poder realizar esta modalidade de matrícula, mediante o aboamento dos prezos públicos que corresponderen de acordo co número de créditos asignados ó TFG.

8.2. O centro, atendendo a criterios de programación docente, establecerá a realización das defensas dos TFG dentro dos prazos marcados no calendario académico que aprobar o Consello de Goberno.

8.3. O peche e entrega das actas de avaliación dos TFG aterase ó previsto no calendario académico aprobado polo Consello de Goberno.

9. Consulta e publicación dos TFG

9.1. A comisión encargada dos TFG seleccionará os traballos que serán publicados no Repositorio Institucional da UDC (RUC). Para isto, a administración do centro enviará unha copia en formato electrónico ó Servizo de Biblioteca.

9.2. En caso de que o(s) autor(es) do TFG non autorice(n) o depósito e a publicación deste no RUC, por razóns de confidencialidade entre outras, deberá(n) solicitalo previamente ante a comisión dos TFG, que resolverá en cada caso.